

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พื้นที่ตำบลศาลาด่านเป็นพื้นที่พาณิชยกรรมที่มีบทบาทสำคัญในด้านการค้าของพื้นที่ อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ เนื่องจากเป็นแหล่งงานและเป็นที่ตั้งของร้านค้า สำนักงาน ที่พัก รีสอร์ทต่างๆ จำนวนมาก ซึ่งภายในพื้นที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว เนื่องจากเกาะลันตามีชื่อเสียงในเรื่องการท่องเที่ยว มีเกาะใหญ่น้อยรอบๆ ประมาณ 50 เกาะ ทำให้ในช่วงฤดูการท่องเที่ยว ได้แก่ เดือนตุลาคม - เมษายน ของทุกปี มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวภายในพื้นที่เป็นจำนวนมาก รวมทั้งผู้ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ติดต่อ และประกอบกิจกรรมในช่วงเทศกาลต่างๆ และมีแนวโน้มของการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นจากการพัฒนาที่ดิน โดยเริ่มมีการก่อสร้างอาคาร ที่พัก รีสอร์ทต่างๆเพิ่มขึ้นภายในพื้นที่ ทำให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งจะทำให้มีผู้คนเข้ามาในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น โดยการพัฒนาพื้นที่ตำบลศาลาด่านนั้นมีความสำคัญยิ่ง เพื่อให้มีความสอดคล้องกับพื้นที่ข้างเคียงและการรองรับความต้องการของคนทั้งในและนอกพื้นที่

ในปัจจุบันพื้นที่ตำบลศาลาด่านมีกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างหลากหลายกิจกรรม ขึ้นอยู่กับช่วงเวลาและเทศกาลต่างๆประจำปี เนื่องจากในพื้นที่ศาลาด่านเป็นพื้นที่เชื่อมต่อในการเดินทางระหว่างเกาะและพื้นที่ใกล้เคียงภายในเกาะ ผู้ที่จะเข้าสู่เกาะลันตาส่วนใหญ่จะต้องเดินทางโดยทางน้ำไม่ว่าจะเป็นทางเรือโดยสารสำหรับนักท่องเที่ยว หรือว่าจะเป็นทางแพขนานยนต์ (สำหรับผู้ที่มาโดยรถยนต์ส่วนบุคคล) เมื่อเข้าสู่เกาะลันตาพื้นที่แรกจะเป็นพื้นที่ตำบลศาลาด่าน เนื่องจากพื้นที่ตั้งอยู่บริเวณด้านบนของเกาะมีท่าเทียบแพขนานยนต์และท่าเทียบเรือสำหรับนักท่องเที่ยวทำให้ผู้คนส่วนใหญ่ที่มาเกาะลันตาจะต้องเข้าพื้นที่ตำบลศาลาด่านก่อน ทำให้ชุมชนศาลาด่านมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว เนื่องจากผู้ที่เข้ามาเกาะลันตาไม่ว่าจะเป็นในลักษณะของการเข้ามาติดต่องานหรือนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวภายในเกาะจะต้องหาข้อมูลภายในพื้นที่บริเวณศาลาด่านก่อน ทำให้กิจกรรมด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวมีปริมาณมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นร้านค้า ที่พัก บริษัทนำเที่ยว อุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ ที่มีความสำคัญต่อผู้ที่เข้ามาสู่เกาะลันตา แต่เนื่องด้วยในปัจจุบันปริมาณนักท่องเที่ยวเริ่มมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทุกปี ทำให้ระบบการจัดการและการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวหรือแม้แต่คนในพื้นที่เองเกิดปัญหาขึ้นภายในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการบางอย่างมีมากเกินไป บางอย่างมีน้อยเกินไป ไม่เพียงพอต่อความต้องการ อีกทั้งพื้นที่บางแห่งภายในพื้นที่ศาลาด่านยังเข้าถึงได้ยากเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่รวมถึงพื้นที่ส่วนใหญ่การใช้ประโยชน์ที่ดินยังไม่คุ้มค่ากับบทบาทของพื้นที่ จากบทบาทที่สำคัญของพื้นที่ ซึ่งเป็นพาณิชยกรรมหลักของพื้นที่เองและของทั้งเกาะ ประกอบกับมีกิจกรรมที่หลากหลายเกิดขึ้นตลอดเวลา ทำให้มีผู้เข้ามาใช้ในพื้นที่เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีความหนาแน่นในบางพื้นที่ของผู้ที่เข้ามาใช้งาน แต่เนื่องจากพื้นที่ยังไม่มีการกระจายตัวที่พอเหมาะ และบางช่วงเวลาหรือช่วงเทศกาลที่มีผู้เข้ามาใช้พื้นที่พร้อมๆกัน ทำให้เกิดปัญหาในการใช้กิจกรรม รวมทั้งองค์ประกอบทางด้านกายภาพที่ไม่เหมาะสม ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการใช้งานในพื้นที่

ดังนั้นจากที่กล่าวมาข้างต้นจะทำให้เห็นถึงปัญหาการใช้พื้นที่ในลักษณะต่างๆภายในพื้นที่พาณิชย์กรรมที่มีผู้คนเข้ามาใช้งานกันอย่างต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นในการทำการศึกษาวិเคราะห์ และเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่พาณิชย์กรรมบริเวณตำบลศาลาด่าน โดยนำเอากระบวนการออกแบบชุมชนเมืองมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสอดคล้องกับกิจกรรมในพื้นที่รวมทั้งสามารถรองรับความต้องการของผู้ใช้ในพื้นที่เพื่อสภาพแวดล้อมและพัฒนารูปแบบการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นต่อคนในพื้นที่

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.ศึกษาพื้นที่ตำบลศาลาด่านทางด้านองค์ประกอบ และลักษณะทางกายภาพรวมถึงกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในพื้นที่พาณิชย์กรรมในปัจจุบัน

2.วิเคราะห์ถึงศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ ปัญหา และแนวโน้มการพัฒนาพื้นที่ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการให้บริการด้านการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ศาลาด่าน

3.วางแผนและออกแบบพื้นที่ศาลาด่านเพื่อเชื่อมโยงระบบการค้าและการบริการภายในพื้นที่ตำบลศาลาด่าน อำเภอเกาะลันตา ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และรองรับการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวในอนาคต

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตของพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษาตั้งอยู่ที่ตำบลศาลาด่าน อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ โดยพื้นที่โครงการเป็นพื้นที่พาณิชย์กรรมที่มีความสำคัญภายในอำเภอเกาะลันตาเป็นอย่างมาก (ดูแผนที่ 1.2 ประกอบ) ซึ่งการคัดเลือกพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการค้าและการบริการต้องสอดคล้องกับขอบเขตของเนื้อหาการศึกษา ได้แก่บริเวณชุมชนศาลาด่าน อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ ซึ่งถือเป็นพื้นที่สำคัญของเมือง และอยู่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่ง ภายในชุมชนมีความหลากหลายของกิจกรรม และมีการเคลื่อนไหวของกิจกรรมต่างๆ อยู่ตลอดเวลา โดยเน้นศึกษาพื้นที่ที่มีการเกาะกลุ่มกันของอาคารเดิมและพื้นที่อาคารบริการที่เกิดขึ้นใหม่ และพื้นที่ต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมเศรษฐกิจภายในชุมชนโดย

ทิศเหนือ	ติดต่อกับทะเลอันดามัน
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลเกาะลันตาใหญ่
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับทะเลอันดามัน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับทะเลอันดามัน

1.3.2 ขอบเขตของเนื้อหา

ขอบเขตของเนื้อหาในการศึกษาค้างนี้ คือ

1. ศึกษามุ่งเน้นในเรื่องของกิจกรรมที่มีผลต่อการใช้พื้นที่ในพื้นที่ย่านพาณิชย์กรรมสำคัญของชุมชน
2. ศึกษากลุ่มคนที่เข้ามาในพื้นที่ รวมทั้งกิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่พาณิชย์กรรมเพื่อการเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาพื้นที่และรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่
3. ศึกษาสภาพพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อสร้างความต่อเนื่องในการใช้พื้นที่กิจกรรมต่างๆให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาพื้นที่ต่อไป

1.4 ข้อตกลงเบื้องต้นและข้อจำกัดของการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ให้ความสำคัญกับการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อนำเสนอรูปแบบในการแก้ไขโดยใช้การออกแบบทางด้านกายภาพเป็นหลักในการแก้ปัญหา เพื่อนำเสนอเป็นรูปแบบทางกายภาพถึงแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่บริเวณตำบลศาลาด่าน ให้มีการใช้สอยอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความสำคัญให้กับพื้นที่เป็นประเด็นหลัก ทั้งนี้วิธีการหรือการนำรูปแบบการออกแบบไปใช้ปฏิบัติจะมีการศึกษาทำให้ไม่สามารถศึกษาได้ครอบคลุมอย่างละเอียดทุกประเด็น เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านเวลาฤดูกาลท่องเที่ยว

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสภาพ และปัญหาที่เกิดขึ้นในการใช้ประโยชน์ที่ดิน กับการใช้กิจกรรมภายในพื้นที่พาณิชยกรรมพื้นที่ศาลาด่าน
2. ทราบถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ ลักษณะการใช้ที่ดิน ประเภทอาคารและลักษณะกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่มีผลต่อกิจกรรมในพื้นที่พาณิชยกรรมชุมชนศาลาด่าน
3. นำผลการศึกษาข้อมูลที่ได้มาเพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่พาณิชยกรรม ให้สอดคล้องกับหลักการทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง
4. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าสำหรับผู้สนใจในเรื่องการพัฒนาพื้นที่พาณิชยกรรม ด้านการให้บริการด้านการท่องเที่ยว กิจกรรมต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่เดียวกัน

1.6 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการศึกษา

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อกำหนดประเด็นปัญหา
 - 1.1 การเก็บข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ นโยบายและแผนพัฒนาพื้นที่ ผังเมืองรวม รูปถ่ายทางอากาศ รวมข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ศึกษา
 - 1.2 การสำรวจพื้นที่เบื้องต้นโดยการเก็บข้อมูลจากการถ่ายรูป การสังเกตการณ์ การใช้ประโยชน์ที่ดิน กิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่
 - 1.3 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เบื้องต้นเพื่อกำหนดประเด็นปัญหาและขอบเขตในการศึกษาพื้นที่โครงการ
2. การศึกษาทบทวนวรรณกรรม หลักการ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินรวมทั้งกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่พาณิชยกรรม เพื่อเป็นความรู้พื้นฐาน รวมทั้งทราบถึงขั้นตอน รูปแบบ วิธีการและผลการศึกษาที่ผ่านมา และสามารถกำหนดกรอบการศึกษาได้อย่างชัดเจน
3. การกำหนดกรอบขอบเขตของพื้นที่ศึกษา โดยพิจารณาสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินรวมถึงพื้นที่กิจกรรมที่มีผลต่อพื้นที่กิจกรรมใกล้เคียง
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษา
 - 4.1 ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากการที่เก็บมาแล้วเบื้องต้นจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เอกสาร แผนที่ สิ่งพิมพ์ต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - ข้อมูลด้านความเป็นมาของพื้นที่

- ข้อมูลทางด้านกายภาพ ได้แก่ สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน อาคารและสิ่งปลูกสร้าง กรรมสิทธิ์ที่ดิน โครงข่ายการคมนาคม กิจกรรมของผู้คนภายในพื้นที่ และบริเวณใกล้เคียง
- ข้อมูลทางด้านสังคม เช่น กิจกรรมทางสังคม (การประกอบพิธีกรรมและงานประเพณีต่างๆ)
- ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ เช่น กิจกรรมทางเศรษฐกิจ การค้าขาย และการบริการในพื้นที่
- ข้อมูลด้านแผนการพัฒนาและโครงการที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาพื้นที่ รวมทั้งดูบทบาทหน้าที่ของพื้นที่และแนวโน้มในการพัฒนาที่ควรจะเป็น

4.2 ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลจากการสำรวจและเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากภาคสนามด้วยสังเกต จดบันทึก สอบถาม และแสดงความคิดเห็น

- การสังเกต (Observation) เป็นการสำรวจสภาพทางกายภาพที่มีในพื้นที่ (Visual Analysis) ได้แก่ กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ในบริเวณเกิดกิจกรรมทั้งในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง
- สอบถามและแสดงความคิดเห็น (Interview and Discussion) เป็นการถามเพื่อให้ได้ ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย โดยกลุ่มผู้ที่ถูกสัมภาษณ์จะต้องเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการ ใช้พาณิชยกรรม โดยการลำดับความสำคัญของช่วงเวลา รูปแบบวิธีการการใช้พื้นที่ สภาพพื้นที่รวมถึงอาคารที่มีผลต่อพื้นที่นั้นๆ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา คือ
 - คนที่เข้ามาภายในพื้นที่ โดยการสุ่มตัวอย่างจากคนที่เข้ามาในพื้นที่พาณิชยกรรมศาลาด่าน ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เข้ามาเพื่อการท่องเที่ยวหรือเข้ามาร่วมกิจกรรมที่เป็นพิธีกรรมภายในพื้นที่
 - ข้อมูลด้านพฤติกรรมของผู้ที่เข้ามาในพื้นที่ เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบการใช้งานและกิจกรรมต่างๆในพื้นที่พาณิชยกรรมศาลาด่าน
 - ความคิดเห็นของผู้ที่เข้ามาใช้พื้นที่ปัจจุบัน รวมทั้งปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบพื้นที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมเพื่อความเหมาะสม
 - แบบสอบถามสำหรับคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ศึกษา เพื่อสำรวจทัศนคติที่มีต่อการพัฒนาพื้นที่พาณิชยกรรมศาลาด่าน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ปัญหาในปัจจุบัน ศักยภาพ ความต้องการและแนวโน้มในอนาคตของพื้นที่ย่านพาณิชยกรรมศาลาด่าน โดยการนำหลักการ แนวความคิดและทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการหาข้อสรุปสำหรับเป็นแนวทางการพัฒนาพื้นที่พาณิชยกรรมศาลาด่าน
6. สรุปผลของการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการสรุปประเด็นปัญหาที่สำคัญบริเวณพื้นที่ศึกษาและแนวทางในการแก้ปัญหา
7. นำผลสรุปของการวิเคราะห์ข้อมูลมากำหนดแนวความคิดหลักและเป้าหมายในการพัฒนาพื้นที่ในพื้นที่พาณิชยกรรมให้เหมาะสมทางด้านกายภาพและให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเมือง
8. นำเสนอแนวทางแก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้พื้นที่เพื่อสอดคล้องกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นทางด้านกายภาพในพื้นที่พาณิชยกรรม
9. สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

แผนภูมิ 1.1 แสดงการสรุปขั้นตอนในการดำเนินการศึกษา

